

בס"ד

ענג שבת

פרשת: נשא - בהעלותך

י"א בסיון ה'תשע"ה (29.05.2015)

יוצא לאור ע"י העמותה להשרשת ערכים יהודיים לאומיים

עלון מס' 17 (1141) (שנה עשרים ותשע)

ערב שבת קודש

עלון דו שבועי

מועדי השבת נשא

ער"ש מוצ"ש	י-ם
20.20 19.02	ת"א
20.23 19.18	ח"פ
20.24 19.11	ב"ש
20.21 19.19	אילת
20.19 19.12	

זמני היום והלימודים היומיים:

מטבת נשא - יום ו'	אופק ת"א
עלות השחר	3.44 - 3.47
זמן הנחת תפילין	4.45 - 4.47
הנץ החמה (מישור)	5.35 - 5.37
הנץ החמה (הנראה)	5.39 - 5.40
ס"ז ק"ש מג"א	8.11 - 8.12
חצות היום	12.39 - 12.38
מנחה גדולה	13.15 - 13.14
שקיעת החמה	19.44 - 19.40
צאת הכוכבים ב'	20.34 - 20.30

דף יומי: נדרים ו - יב

מועדי השבת בהעלותך

ער"ש מוצ"ש	י-ם
20.24 19.06	ת"א
20.27 19.22	ח"פ
20.29 19.15	ב"ש
20.25 19.23	אילת
20.23 19.16	

זמני היום והלימודים היומיים:

מטבת בהעלותך - יום ו'	אופק ת"א
עלות השחר	3.42 - 3.43
זמן הנחת תפילין	4.45 - 4.45
הנץ החמה (מישור)	5.35 - 5.35
הנץ החמה (הנראה)	5.38 - 5.39
ס"ז ק"ש מג"א	8.11 - 8.11
חצות היום	12.41 - 12.39
מנחה גדולה	13.17 - 13.15
שקיעת החמה	19.47 - 19.44
צאת הכוכבים ב'	20.37 - 20.34

דף יומי: נדרים יג - יט

לזמנים נוספים בכל הארץ שלח את המילה "מז" ובקשתך למספר 1315.

לדוגמה: "זמן שקיעה מחר בטבריה" את העלון יקבל למנוח באתר www.yeshiva.org.il

וגם באתר מורשת בטכנולוגיית עלוני שבת ב"מידע יהודי" www.moreshet.co.il

יו"ר העמותה והעורך עו"ד שמואל כהן כתובת: רח' בלוק 3, ת"א טל: 03-5234063 פקס: 03-5234054 smulady@netvision.net.il דוא"ר: עיצוב: חנואל שפיצברג 054-6695400

מגלגלין זכות

ספר במדבר בכלל ופרשת בהעלותך בפרט מזמנים לנו, הלומדים, הצצה לחיי הנוסעים במדבר. חניית ומסעות, ארון, ענן וחצוצרות, יתרו ומשה, אהרון ומרים - הם חלק חשוב בתיאור מסע העם במדבר. בתוך כל אלו מספרת לנו התורה על הציווי לעשות את הפסח, כרקע לתיאור הסיפור הבא:

"וַיְהִי אֲנֹשִׁים, אֲשֶׁר הָיוּ טִמְאִים לַנֶּפֶשׁ אָדָם, וְלֹא-יָכְלוּ לַעֲשׂוֹת-הַפֶּסַח, בַּיּוֹם הַהוּא; וַיִּקְרְבוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה, וּלְפָנֵי אֶהֱרֹן בְּיּוֹם הַהוּא: ז. וַיֹּאמְרוּ הָאֲנָשִׁים הַהֵמָּה, אֵלֵינוּ, אֲנַחְנוּ טִמְאִים, לַנֶּפֶשׁ אָדָם; לָמָּה נִגְרַע, לְבַלְתִּי הַקְרִיב אֶת-קִרְבָּן ה' בְּמַעַדְךָ, בְּתוֹךְ, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: ח. וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם, מֹשֶׁה: עֲמִדוּ וְאִשְׁמְעוּהָ, מִה יַצְוֶה ה' לָכֶם." פנייתם של האנשים הטמאים מביאה את משה לבחינת התגובה הראויה של ה' לבקשת האנשים.

ואכן, הקב"ה משמיע את דברו ומייצר הזדמנות שניה לאנשים הטמאים ולכל אלו שנמנעו מהם מסיבות של ריחוק פיזי או ריחוק רוחני - פסח שני. ממילא, עולה השאלה - מה המשמעות של הציווי על פסח שני? אם לא ראוי לתת הזדמנות שניה - כיצד ה' נענה לרצונם ואם יש לתת הזדמנות שניה - מדוע אין מופיע הציווי על פסח שני ככל הציוויים האחרים כמחשבה שהיתה מלכתחילה?

רש"י מביא התייחסות מעניינת שעשויה לתת מענה לשאלה זו: וראויה היתה פרשה זו להאמר ע"י משה כשאר כל התורה כולה אלא שזכו אלו שתאמר על ידיהן שמגלגלין זכות ע"י זכאי פרישת פסח שני היתה יכולה להיאמר ע"י משה ככל הפרשות, המצוות והחוקים, אלא שבקשה התורה להעביר לנו מסר: "מגלגלין זכות ע"י זכאי".

התורה מבקשת לציין ולהזכיר לשבח אנשים 'זכאים' ה'זכאות' שלהם באה להם מעצם דרישתם. עצם הדרישה והרצון שלא ייגרע חלקם - הוא הוא המקור להוספת חלקם. אזכור האנשים הוא זכות שניתנה להם מעצם עובדת היותם דורשי ה'. תוצאה דומה לדרישה מעין זו, ניתן למצוא גם בפרשת 'בנות צלפחד' שעצם הדרישה לנחלה זיכתה אותן באזכור שמן במצוות חלוקת הנחלה.

האנשים הטמאים שאולי שולחו מן המחנה [פרשת 'נשא'] ואף לא היו שותפים למעמד הציבורי של עשיית פסח ראשון - אינם 'טובעים' בטומאתם ובריוחם - למרות מצבם הם מבקשים את עבודת ה'. הם אינם רוצים לוותר על הזכות שבקיום מצוה מכוננת כמצוות הפסח, ועל שום כך בוחרת התורה לספר את ה'סיפור' שלהם.

לאחר חג מתן תורה - צריכים אנו לזכור כי אזכור שמנו בתורה או חלקנו בתורה יוכל להינתן אם נידרש אליה, אם נתאמץ על קיומה, אם נראה כי היא חשובה לנו. עצם הרצון לדרישת ה' והמאויים שנגלה לקרבנו - הם הם עבודת ה' עצמה, הם אלו שיתנו לנו את הזכות לריוש שמנו בתורה.

חג השבועות אפשר לנו לעצור ולהתרומם למרומי הר סיני, אבל לאחר מושך היובל והסתלקות השכינה מן ההר, סיפור 'פסח שני' והאנשים הטמאים מבקש ללמדנו ולהזכירנו שבשגרת החיים עלינו לקחת אחריות לדרישה, ללימוד ולחיפוש כלים מעשיים לעבודת ה'. שבת שלום.

הרב ליאור שיליאן, רבו של הקיבוץ הדתי עין צורים.

<p>העלון מוקדש לזכר ולע"נ לאה מרים בת יעקב גנץ ז"ל, נפטרה ב-כ"א בסיון תשע"ו. יהי זכרה ברוך!</p>	<p>העלון מוקדש לזכר ולע"נ אברהם (רומק) בן חיים הוטר ז"ל, נפטר ב-י"ח בסיון תשס"ח. יהי זכרו ברוך!</p>	<p>העלון מוקדש לזכר ולע"נ קלמן בן חיים יצחק הכהן אולמן ז"ל, נפטר ב-י"א בסיון תשמ"ז. יהי זכרו ברוך!</p>
---	--	---

למאמץ מיוחד כדי לסגור פער זה. נאמר בפרקי אבות (פרק א): "על שלשה דברים העולם קיים. על הדין, על האמת ועל השלום". תכליתו של העולם: "שלא בראו הקב"ה אלא על מנת שיהא שלום בין הבריות (במדבר רבה יב, ד) ובמסכת חולין הוסיפו: "אין העולם מתקיים אלא בשביל מי שבוים את עצמו בשעת מריבה, שנאמר 'תולה ארץ על בלימה'" (פס, ע"א).

מי שבוים עצמו בשעת מריבה ומי שמבקש להידבק ברוחניות עליונה זקוק או זכאי לברכת הכהנים "וישם לך שלום". "בקש שלום ורדפהו". השלום מקיף את כל שטחי החיים: "המטיל שלום בין איש לאשתו, בין עיר לעיר, בין אומה לאומה, בין ממשלה לממשלה בין משפחה למשפחה" (מכילתא יתרו פ"א ח). אבל השלום שלו אנו זקוקים מתחיל ראשית לכל בתוך המשפחה, ויודעת כי שלום אהלך" (במות סב, ע"ב). רק אחרי שיש שלום בתוך המשפחה מתרחב המעגל לשלום הלאומי. "היה לך ה' לאור עולם", דרשו חז"ל אימתו? "בזמן שתהיו כלכם אגודה אחת שנאמר, חיים כלכם היום" (תנחומא נצבים א). "גדול השלום שאפילו ישראל עובדים עבודה זרה ושלום ביניהם אמר המקום, כביכול, איני יכול לשלוט בהן כיון ששלום ביניהם, שנאמר 'חבור עצבים אפרים הנח לו' (בראשית רבה לח). ככל שנוכח להשרות שלום בבית ישראל פנימה כך יקרב שלום זה לשלום בין העמים.

אקטואליה בראי הפרשה

פינת העורך

דור מופלא היה דור המדבר. מחד הגיע לגילוי שכינה "פנים בפנים דבר ה' עמכם" (דברים רבא ז) ומאידך, לפי רש"י (שבת פח, ב) "... שבעוד שעמדו בסיני עשו את העגל". איך ניתן להבין מהפך קיצוני כזה? יצר האדם!! והאספסוף אשר בקרבו התאוות תאוה" (יא, ד) - רש"י מסביר את הפשוט: "אלו ערב רב שנאספו אלהם בצאתם ממצרים". אבל בספרי מובא: "והאספסוף - ר' שמעון בן מנסיא אומר: אלו הזקנים שנאמר: 'אספה לי שבעים איש מזקני ישראל, אך הם היו הזקנים ק"ו לשאר בני אדם" (ספרי, במדבר יא, טז).

כיצד אנשים בדרגה כזאת גבוהה "התאוות תאוה"?

כותב הרב קוק באורות התשובה (פ"ד, ב): לפעמים ע"י מה שמתאמצים להיות מדובק ברוחניות עליונה, מתרוממים כל כוחות החיים הרותניים למעלה בעולם המחשבה העליונה, והגוף נעבד מן הנשמה וע"י זה המדות הרעות שולטות בו. ואח"כ כשהסתכלות הרוחנית העליונה נגמרת וכח החיים חוזר לרגילות שלו, מוצאת הנשמה את הגוף שבור בקלקולי תכונותיו, ומתחילה מלחמה פנימית גדולה ומסוכנת מאד...".

במצאות קיים פער בין תכלית הבריאה לטבעו של האדם, והוא נדרש

חופשת קיץ 2015 בעיר הנופש האולימפית במלון המפואר *5 דלקס

RIXOS KRASNAYA POLYANA SOCHI

מבצע! 5,350 ₪

לדם בחדר זוגי ל-50 חדרים ראשונים כולל טיסות, העברות ואירוח ל-7 לילות

אסיה טרוול ממשיכה בהצלחה ליעד חדש ומרתק - סוצ'י

אתם מוזמנים לנפוש במלון המפואר RIXOS הממוקם בגובה 960 מ' מעל פני הים וליהנות מהאוויר הצח והנקי הנושב מרכס הרי הקוקוז.

- אירוח מפנק פנסיון מלא
- ארוחות גורמה בליווי שפים מיוחדים
- חדרים מרווחים ומפוארים
- ספא יוקרתי ומפנק, חדר כושר ובריכת שחיה
- בר שתיה, פינת מתוקים
- תכניות בידור, ערבי זמר ופולקלור

כשר למהדרין בהשגחת הרה"ג משה נחשוני

תאריכי יציאה: 11/8 • 4/8 • 28/7

טיולים ואטרקציות לכל המשפחה

- הגן הבוטני Dendrary
- העיר סוצ'י הרובע מרכזי
- אקוואנריום ופארק "ריבירה"
- סקאי פארק SKYPASS ופארק החבלים
- "רזת חותר"

לפרטים והרשמה: **03-5256677** www.asiatravel.co.il

ASIA TRAVEL תיירות ונופש כשר

דיני השבוע ומנהגיו

שבת פרשת נשא

הפטרה: "זיהי איש אחד מצרעה" (שופטים יג, ב). אין אומרים "אב הרחמים" ולא מזכירים נשמות. במנחה אין אומרים "צדקתך". במנחה פרקי אבות: פרק ב'

שבת פרשת בהעלותך

הפטרה: "רני ושמיח בת ציון" (זכריה ב, יד). במנחה פרקי אבות: פרק ג'

ברכת כהנים

בפרשת נשא מצאנו את הציווי על הכהנים לברך את בני-ישראל. "ויברך ה' אל משה לאמר. דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל אמור להם... ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם" (במדבר ו, כב-כג).

נטילת ידיים: לפני הברכה חייבים הכהנים לטול את ידיהם. על פי המנהג שמקורו בזוהר (פרשת נשא דף קמו עמוד ב), הלויים נוטלים את ידי הכהנים. אם אין לויים, יש נוהגים שהבכורות נוטלים ידיים לכהנים, מפני שלפני חטא העגל הם שמשו כלוויים. לקראת "רצה חולצים הכהנים את נעליהם, ועולים לבימה שליד ארון הקודש. מתקנות רבן יוחנן, שלא יעלו הכהנים לדוכן בסנדליהן, אלא עומדים יחיפים.

צורת ידי הכהנים בעת הברכה: במהלך אמירת הפסוקים ידי הכהנים פרושות לפנים, כאשר אצבעות הידיים יוצרות סימן מיוחד. לצורת פרישת הידיים ישנם כמה מנהגים. המנהג הנפוץ הוא הצמדת הזרת לקמיצה, והאמה לאצבע, בשתי הידיים, והצמדת אגודלי שתי הידיים זה לזה באמצעם כאשר ראשיהם כפופים זה מזה. מטרת צורה זו היא להותיר חמישה חרכים בין האצבעות, ביניהם השכינה מברכת את הקהל, שנאמר: "מציץ מן החרכים". מנהג אחר הוא פריסה של הידיים כשכל האצבעות מופרדות זו מזו.

במהלך הקראת הטקסט נהוג בחלק מהעדות להניע את הידיים הפרושות מצד לצד, בכל מילה המסתיימת באות "ך", ובמילה "שלום". המנהג המקובל הוא שהכהנים אומרים את שם ה' פניהם וידיהם פרושות ישר אל הקהל. בתורה "וישמרוך" ידיהם פרושות לצפון. "אלקי ויחנק" – ידיהם פרושות לדרום. "פניו אלך" – לצפון. "וישם לך" – לדרום. "שלום" – לצפון.

אין הכהנים רשאים להחזיר פניהם מן הציבור, עד שיתחיל שליח ציבור שים שלום; ואינן רשאים לעקור רגליהם ממקומן, עד שיגמור שליח ציבור שים שלום; ואינן רשאים לכפף קשרי אצבעותיהן, עד שיחזירו פניהם מן הציבור. **מנהג יפה וראוי שהכהנים מפנים את הבימה רק לאחר סיום הקדיש של ש"י.**

זמן הברכה: בשחרית ובמוסף. בצפון הארץ כמו בטבריה, בחיפה וסביבותיה השתרש מנהג, (לא נודע מקורו), לברך רק בשבתות וחגים או רק בתפילות מוסף. בימי צום, מקיימים ברכת כהנים גם בתפילת מנחה, מכיוון שאין חשש שהכהנים שתו יין לפני הברכה. ביום כיפור בתפילת נעילה.

בחון לארץ: האשכנזים, והספרדים במערב אירופה (למעט אמסטרדם) נוהגים לברך ברכת כהנים רק בחגים, מהטעם, שבחון לארץ אין שמחה אלא בחגים, ולא ניתן לברך את העם בלא שמחה. ברוב הקהילות הספרדיות בחו"ל (כולל אמסטרדם) התפשרו: לא מברכים ביום חול, אלא בשבתות ובחגים. במצרים, תימן ועוד כמה קהילות נהוג לברך כל יום, כמו בארץ ישראל.

שישה דברים, מונעים נשיאת כפיים: הלשון – שהברכה תהיה שגורה, נכונה, מדויקת ומדוקדקת, ובמלרע, נכון, ובמלרע, ואינה עילגת בפי הכהן. המומין – בעל מום, סומא... העבירה – כהן שעבד עבודה זרה או רצה. השנים – לא יברך נער לפני שיתמלא זקנו. בזמינו ישנה הקלה וגם ילדים כהנים שהגיעו לגיל חינוך עולים

לברך. היין – מי ששתה רביעית יין בבת אחת. טומאת הידיים – לכן יטול ידיו לפני שיעלה לדוכן.

התנהגות הקהל בברכת כהנים (שולחן ערוך ומשנה תורה לרמבם פרקים יד-טו): נהוג שלא להביט על ידי הכהנים בשעת הברכה, בעקבות דברי חז"ל שכל המסתכל בכהנים בברכתם "עיניו כחות (ראיתו מתעמעמת)", מפני שהשכינה שורה על ידי הכהנים בשעת הברכה. מטעם זה נהוג גם שהאב מכסה את בניו בטליתו בשעת הברכה. אין המקריא רשאי להקרות לכהנים, עד שיכלה אמן מפי הציבור; ואין הכהנים רשאים להתחיל בברכה, עד שיכלה הדיבור מפי המקריא; ואין הציבור עונים אמן, עד שתכלה הברכה מפי הכהנים; ואין הכהנים מתחילים עד שיכלה אמן מפי הציבור. ראוי ששליח ציבור ימנע מלענות אמן אחר הכהנים כאשר העם, שמא תיטרף דעתו ולא יידע איזו ברכה מקרא אותם והיכן עמד בברכה.

אם היה הכהן המברך אחד, מתחיל לברך מעצמו. היו שניים או יותר, אין מתחילים לברך, עד שיקרא להם שליח ציבור תחילה ואומר להם כהנים, והם עונים: "יברכך"; והוא מקריא אותם מילה מילה, על הסדר. הגר"א בהלכות נשיאת כפיים אומר שאחד מן הציבור יקרא לכהנים, וחשיבות שיהא זה גבאי או נושא תפקיד, וכן אנוח נוהגים. מי שאחורי הכהנים, אינו בכלל הברכה; והעומדים מצידיהן, הן בכלל הברכה. אם הייתה מחיצה בין הכהנים ובין העם המתברכים, אפילו חומה של ברזל, הואיל ופניהם למול פני הכהנים, הרי הם בכלל הברכה.

מנהג די נפוץ, שהאבות (ולפי חלק מהקהילות – גם האמהות) מברכים את ילדיהם בליל שבת בפסוקי ברכת כהנים. יש נוהגים שהורים מברכים את בניהם בנוסח ברכת כהנים, לפני צאתם לדרך רחוקה או לפעילות מסוכנת. יש הכותבים פסוקים אלו על קלף, ומחזיקים אותם על גופם כעין קמע.

ראוי ששליח ציבור תהיה הברכה שגורה בפיו נכונה, מדויקת ומדוקדקת, מאויתת נכון, ובמלרע, ואינה עילגת בדיוק כמו שבפי הכהן. אם ש"י אינו יודע להקריא נכון שייבקש ממתפלל אחר להקריא במקומו!!

מתי יש לענות "ברוך הוא וברוך שמו"?

משה אמר, "כי שם ה' אקרא הבו גודל לאלהינו" (דברים לב, ג). אונקלוס: בתרגום: – בזמן שאני מזכיר שם ה' בתפילה, תנו שבח לה' אלקינו. כתב הטור (בסימן קכד), ששמע מאביו הרא"ש, שהיה אומר על כל ברכה ששמע "ברוך הוא וברוך שמו", לקיים מה שנאמר "כי שם ה' אקרא, הבו גודל לאלהינו". כן אנו נוהגים, שכאשר מזכיר המברך בתפילת החזרה או בברכות את שם ה', הציבור עונים אחריו "ברוך הוא וברוך שמו". ואחר סיום שמיעת הברכה עונים אמן.

השלחן ערוך (סימן קכד) פסק: על כל ברכה שאדם שומע בכל מקום, אומר ברוך הוא וברוך שמו.

למעשה: אין דין עניית ברוך הוא וברוך שמו חיוב גמור, לכן באמצע פסוקי דזמרה, אע"פ שהוא עונה "אמן" (חיוב גמור) אם הוא שומע ברכה, אל לו לענות ברוך הוא וברוך שמו, מפני שאין להפסיק באמצע. כן פסקו רבים מרבתינו האחרונים, כך כתב רבי משה פיינשטיין בשו"ת אגרות משה חלק ב (סימן צח). עוד הוסיף, שמכיוון שאין זה חיוב גמור, לא מקפידים בני אדם לענות ברוך הוא וברוך שמו על כל ברכה ששומעים, אלא דוקא על ברכות שנאמרות בציבור, כמו ברכות החזרה של תפילת העמידה. כך פסק גם הרב עובדיה יוסף בספרו שו"ת יביע אומר ח"ב.

ברוך הוא וברוך שמו בברכות שיוצאים בהם ידי חובה: הגאון מהר"ש אבוהב, בשו"ת דבר שמואל, כתב: "ומכבר הזהרתי את החברים, שמנהג הרא"ש הנזכר אינו אלא דוקא בברכה שאין השומע חייב בה, אבל כשמתכוין השומע לצאת ידי חובה, וגם המברך מכין להוציא ידי חובה (קידוש, קריאת המגילה וכדומה, שאז יוצאים ידי חובה הברכה בשמיעת בלבד מפי המברך), אינו רשאי להפסיק באמצע הברכה באמצע ברוך הוא וברוך שמו, שמכיוון שהשומע כעונה, כשמפסיק באמצע הברכה לענות ברוך

הוא וברוך שמו, הרי הוא כמו שמפסיק באמצע הברכה עצמה". יש מקצת מעדות ישראל, שנהגו לענות ברוך הוא וברוך שמו גם בברכה שיוצאים בה ידי חובה, כגון בברכת הקידוש. על כך כתב רבי דוד פארוו: "מעיד אני עלי, כי כדברי מרנא ורבנא פאר הדור חסידא קדישא מהר"ש אבוהב, כן שמעתי מהגאון החסיד רבי אברהם דוד פאפו, שכן קיבל מאביו ז"ל, שכן קיבל מהגאון איש האלהים הרמ"ז (רבינו משה זכות) צדק"ל. וכך היא הסכמת רוב הפוסקים, שאין לענות ברוך הוא וברוך שמו על הזכרת ה' בברכות שיוצאים בהם ידי חובה, כגון ברכות הקידוש וההבדלה".

מנהג מרוקו: אמנם, רבים מבני מרוקו נהגו לענות ברוך וברוך שמו על כל הברכות. ודעתו של הרב עובדיה יוסף לא היתה נוחה ממנהג זה. לדעתו הנוהג בא מהמון העם ולא מדעת רבניו. מכל מקום בענין כזה שרוב הפוסקים סוברים שאין לענות ברוך הוא וברוך שמו, כתב הרב עובדיה שגם יוצאי מרוקו, עליהם לתפוס את דבריהם עיקר להלכה, ולבטל המנהג שעונים בכל ברכה וברכה.

שנת תשע"ה שנת שמיטה

הרב משה ביגל
רבה של מיתר

טיפול עונתי בגינת נוי, בשמיטה

חשובה: מן התורה אסור לזרוע, לקצור או לקטוף בשביעית. כל המלאכות הדומות למלאכות אלו (תולדות שלהן) אסורות אף הן. לעומת זאת, מותר בשמיטה לעשות כל מלאכה שהיא הכרחית לקיום הצמח כמו השקיה מינימלית. כי אין מטרת השמיטה ואין רצונו של בורא העולם שהארץ תיהפך לשממה (ע"פ הרמב"ם שמיטה ויובל א')

כאשר עוקרים עשביה יכולות להיות לכך מספר מטרות. להלכה תלוי מהי מטרת העקירה, והיכן בגינה היא צומחת.

א. כאשר עוקרים או קוצרים עשב כדי להאכיל בעלי חיים, יש זהה איסור קוצר בשמיטה.

ב. כאשר עוקרים צמחיה במקום שאין פרחים וצמחי נוי, מטרת העקירה אינה להכין את הקרקע לזריעה חדשה ולא כדי להיטיב עם צמחיה צמודה, ולכן עקירה כזו מותרת לכתחילה בכל צורה שהיא. מותר לעקור עשביה וקוצים הצומחים בכל המקומות שבהם אין פרחים או צמחי נוי כלל, והעקירה היא רק כדי להיפטר מהעשבייה והקוצים על מנת שלא יהוו מקום ריבוי לנחשים, כדי לנקות את השטח, או כדי שלא יפריעו למעבר. אין זה תולדת זרוע כי זה לא מצמיח פרחים. כמו כן מכיוון שלא משתמשים בצמחים העוקרים, אין זה תולדת קוצר.

ג. כאשר עוקרים עשביה שצומחת ליד צמחי נוי, צמחיה שצומחת באדניות או בערוגות עם פרחים ומטרת העקירה של העשבים היא לעזור לצמחי הנוי לצמוח ולפרוח יותר יפה. יש בעקירת העשבייה תולדה של מלאכת זרוע כי היא מסייעת לצמיחת פרחי הנוי, פעולה זו אסורה בשמיטה.

ד. כאשר העשבייה צומחת בערוגה או באדנית של פרחים, משתלטת על פרחי הנוי ועלולה ליבש אותם לחלוטין יש פוסקים שמותר להתפטר מעשבייה זו כדי שצמחי הנוי לא יתייבשו לגמרי. (חזון איש שביעית יז כז, מנחת שלמה נא ח). ויש אוסרים מלאכה שהיא אסורה מן התורה גם במקום הפסד הפרחים (שבת הארץ א ה)

לכן עדיף שלא לעשות זאת בפעולת עקירה ישירה אלא ע"י ריסוס שייבש את העשבייה ואח"כ לעקור אותה אם צריך.

כמו"כ במקרה זה, שהעשבייה עלולה ליבש את צמחי הנוי, יהיה מותר לעקור את העשבייה ע"י עובד נוכרי ולא ע"י ישראל.

עדכונים הלכות ומנהגים בכשרות:

<http://moshebiegel.blogspot.co.il/>

מקום בפרשה יחושע לביא – מורה דרך

עמק צורים

"ימן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן יקח ה'". לפני כעשרים שנה החל הוואקף לבצע עבודות חפירה בהיקף גדול בחללים התת קרקעיים שבדרום-מזרח הר הבית, במטרה להקים מסגד רחב ידים, העפר שהוצא מן המקום הושלך בכמה אתרים בסביבת העיר השטח שנחפר הוקם לראשונה ע"י הורדוס, לימים עקב רעידות אדמה שארעו בירושלים התמוטט המבנה חלקית ושופץ מחדש. הצלבנים שהגיעו לירושלים כינו אותו אורוות שלמה (למרות שמעולם לא שימש לאורוות ולא היה בימי שלמה), אך צאלח א-דין פקד למלא אותו בעפר. כך עמד לו המבנה עד שבאו אנשי הוואקף ובהסכמה בעל פה (ובלתי חוקית בעליל) עם ממשלת ברק השליכו אותו למזבלה במעלה אדומים ובנחל קדרון.

הארכיאולוג צחי דבירה (אז סטודנט באוניברסיטת בר אילן) ששמע על המעשה הנפשע החל לעקוב אחרי השפכים, ולאחר תהליך קפקאי וארוך שכלל התנכלות אבסורדית מצד הרשויות, הציל את העפר, ובסיועו של פרופ' גבי בראקי הביא להקמת פרויקט סינון העפר, המופעל כיום ע"י עמותת אלעד-עיר דוד.

ממצאים

סינון העפר מתבצע בעמק צורים, השוכן בנחל קדרון אשר מתחת להר הצופים (הכניסה מרוחב הדסה למפל או מרחוב שמואל בן עדיה), שם בתוך סככה רחבה מוצבות עמדות הסינון. הבאים למקום זוכים להרצאה מפי ארכיאולוגים מוסמכים, על הר הבית מאז ועד היום, ולהדרכה אודות תהליך הסינון, שבסיומה הם מצטרפים לעבודה.

הסינון נעשה בתחילה כשהעפר יבש, ולאחר מכן באמצעות זרמי מים שמותירים את הממצאים נקיים, מה שמאפשר זיהוי ואיתור כל פריט על פי החומר ממנו הוא עשוי: מתכת, זכוכית, חרס, עצם (עצמות בעלי חיים, עצמות אדם לא נמצאו במקום) וכדומה.

ומה מוצאים? הכל ממש הכל, ומכל התקופות. מה תמצאו אתם? זה כבר ענין של מזל. מפרטים מימי בית ראשון דרך מחצית השקל, כתובות בעברית ועצמות קרבנות, וכל דבר שניתן להעלותו על הדעת.

בתמונה לעיל נראית צלחת שרוכזו בה פריטים של סינון דלי אחד ויחיד. מטבע חשמונאית לצד מטבע בן 10 אגורות של ימינו – שעל גבו מנורה ותבליט מטבע של אחרון המלכים החשמונאים מתתיהו אטיגנוס. פיה של בקבוקון זכוכית, בן למעלה מאלף שנה, חתיכות מתכת שזוהו במעבדה, עצמות בעלי חיים כשרים, ועוד.

גם אם אין זאת חפירה ארכאולוגית מקובלת, והממצאים מתגלים כשהם נטולי חקשן סטריטיגרפי, הרי שעצם חשיפתם מהווה קידום להבנתנו את מה שהתרחש בהר הבית לפני אלפי שנים, וחיבור משמעותי למה שאנו שואפים ומתפללים לבנינו מחדש.